METSÄTALOUS

Metsistä ei tule kalikkaakaan biotaloudelle, elleivät sahat toimi. **TOIMITUSJOHTAJA KARI MERIVUORI, SUOMEN SAHAT**

JAANA KANKAANPÄÄ

Suomi on menettänyt 2000-luvulla sahatavaran markkinoita Ruotsille, Saksalle ja Venäjälle.

Suomi ei houkuta ulkomaisia yrityksiä sahainvestointeihin

Suomi ei ole houkutteleva vaihtoehto sahateollisuuden investoinneille.

”Suomeen on miltei mahdotonta investoida sahateollisuuteen”, sanoi Ilim Timberin tiedotus- ja yhteiskuntasuhdejohtaja **Slava Bychkov** tiistaina Helsingissä ulkoministeriön Itämeren alueen puumarkkinaseminaarissa.

Venäläinen saha- ja vanerijätti Ilim Timber on kasvanut maailman suurimpien sahaajien joukkoon aggressiivisilla sahojen ostoilla Saksasta ja Yhdysvalloista.

Ilim Timber on ostanut lyhyessä ajassa Saksasta noin 2 miljoonaa ja Yhdysvalloista liki puoli miljoonaa kuutiometriä sahatavaran tuotantokapasiteettia. Venäjän sahoista irtoaa miljoona kuutiometriä sahatavaraa.

Ilim Timber sahaa Yhdysvalloissa kaakossa keltamännystä tavaraa Kiinaan. Konsernin Siperian sahojen kotimarkkina on Kiina, sillä venäläisistä asuu vain noin joka 15. Uralin itäpuolella.

Saksan Klausnerilta ostettujen sahojen noin 2 miljoonan kuutiometrin tuotantokapasiteetista jää iso osa Eurooppaan, mutta Itämeren rannan Wismarista halutaan viedä tavaraa myös Kiinaan.

Tukin saanti on Bychkovin mukaan tiukkaa Itämeren rannan maissa.

Moni iso saha ikääntyy

Suomen Sahat ry:n toimitusjohtaja **Kai Merivuoren** esitys tuki Bychkovin arviota maastamme sahainvestoinnin kohteena.

”Meillä on kahden miljoonan kuutiometrin verran isoja 1970- ja 1980-luvun sahoja, jotka ovat kalliita käyttää.”

Sahojen kunnossapito on kallista. Vannesahoilla on vanhentunutta tekniikkaa, joka edellyttää runsaasti kuljettimia ja tavaran välivarastointia kesken tuotantoketjun. Pääomakulut toki ovat pienet.

Suomi on hävinnyt sahamarkkinoita viime vuosina Saksalle, Ruotsille ja Venäjälle. Tuotanto Suomessa on pudonnut 2000-luvulla rankasti, kun kilpailijat ovat ottaneet markkinaosuuksia usein uusien tehokkaiden suursahojen voimin.

Merivuori uskoo kuitenkin, että Suomeen rakennetaan joskus vielä uusiakin sahoja.

”Toivon, ettei tässä tarvitse mennä vaikeimman kautta”, hän sanoi.

”Metsistä ei tule kalikkaakaan biotaloudelle, elleivät sahat toimi.”

Ruotsista kaatuu vanhoja sahoja

Etelä-Ruotsin sahat kärsivät tukin pulasta ja kovasta hinnasta. Merivuoren mukaan alueelle rakennettiin isoja sahoja myrskytukin runsaudessa vuosina 2005–2010.

Arki iskee nyt, eikä vähiten kalliin kruunun takia. Euro maksoi kalleimmillaan vuonna 2009 peräti 11,7 kruunua, keskiviikkona alle 8,8 kruunua.

Havutukin hankintahinta oli loka–joulukuussa 67 euroa kuutiometriltä, ja kilpailu puusta on kovaa. Hankinta-alueita on laajennettu pohjoista kohti.

”Ruotsista menee konkurssiin vanhentuneita sahoja”, Merivuori totesi.

Tukista niukkuutta Itämeren maissa

Metsä Groupin kansainvälisen puunhankinnan johtaja **Markku Luhtasela** arvio tukin markkinoiden pysyvän Itämeren alueella kotimarkkinoina.

Venäjän havutukin vienti on pudonnut huippuvuosista murto-osiin.

”Venäjän vientitukin hakkuualueille on tullut paljon sahoja: suomalaisia, ruotsalaisia ja saksalaisia”, Luhtasela kertoi.

Venäjältä ei siten liikene tukkia Euroopan vientiin.

”Syntyy armoton hintasota, jos Suomi, Ruotsi ja Saksa yrittävät lisätä havutukin ostoa Venäjältä”, hän totesi.

JUHA AALTOILA

Havusahatavaran tuotanto eräissä maissa 2000–12

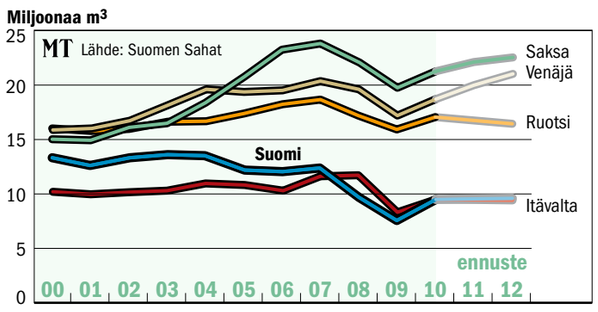

Sahatavaran hinta nousee

Sahatavaran ostajien varastot ovat liki tyhjät, ja tavara liikkuu hyvin, sanoo Suomen Sahat ry:n toimitusjohtaja **Kai Merivuori**. Hän on optimistinen ja pitää hintojen korotuksia mahdollisina.

Vahvat Japanin jeni ja Ruotsin kruunu auttavat nyt Suomen sahoja.

Jos vielä Yhdysvaltojen dollari vahvistuisi kunnolla euroon nähden, kasvaisi lankun vienti Euroopasta Atlantin taakse.

Kun euro ja dollari olivat aikanaan tasa-arvoiset, vietiin Euroopasta liki 4 miljoonaa kuutiometrejä lankkua Atlantin taakse, eniten Saksan ja Ruotsin sahoilta.

Kiinan markkinat kasvavat rajusti, mutta viestit maan talouden epävarmuudesta ovat lisääntyneet.

Rakentamisen ennusteet Euroopassa vuosille 2012– 2014 eivät iloa nostata. Välimeren maissa rakentaminen vähenee.

Saksassa tehty 1 200 eurooppalaisen arkkitehtitoimiston tutkimus kertoi huonoista tilauskannoista.

Pohjois-Afrikassa vain Tunisian ja Egyptin markkina notkahti viime vuonna, muutoin on tilanne hyvän. Väki sikiää ja rakentaa paljon uusia koteja öljyrahoilla.

Merivuoren mukaan Yhdysvaltain ja Saksankin patoutunut kysyntä lähtee joskus vauhtiin ja jotkut asiantuntijat puhuvat supersuhdanteenkin mahdollisuudesta.

Suomen sahaajien tulisi suunnata vientiä väsyvän Euroopan sijasta kasvukeskuksiin kuten Kiinaan, jonne vietiin meiltä viime vuonna vain noin 100 000 kuutiometriä sahatavaraa.

JUHA AALTOILA

Arkkitehdit kisaavat puukerrostalosta Helsingin tuulisimmalle paikalle

Stora Enso ja rakennusliike SRV käynnistivät kotimaisen arkkitehtikilpailun Helsingin Jätkäsaaren Wood city -korttelista.

Alueelle nousee 28 000 neliömetriä tilaa. Tästä 8 000 neliötä on varattu asumiseen, loput toimistoille ja hotellille.

Kutsun kilpailuun sai kuusi arkkitehtitoimistoa. Niiden on käytettävä Stora Enson omaa kerrostalojärjestelmää, joka perustuu ristiinliimatusta sahatavarasta valmistettuihin clt-levyihin.

Stora Enso valmistaa clt:tä Itävallassa kahdella tehtaalla. Pälkäneellä on elementtien jatkojalostustehdas.

Yhtiön tavoitteena on jalkauttaa Keski-Euroopassa yleistynyt rakentamistapa Suomeen. Wood citystä halutaan tehdä näyttävä pilottikohde, joka on samalla kannattava työmaa tekijöilleen ja toistettavissa muualla.

Suunnittelijoista pula

Kilpailun yksi tavoite on lisätä puukerrostalo-osaamista.

”Olemme huomanneet, että Suomessa on pullonkauloja rakenne- ja hankesuunnittelussa”, **Matti Mikkola** totesi avajaistilaisuudessa.

Juha Toimela SRV:stä korosti hankkeen voivan parantavan puun asemaa toimistorakentamisessa. Samoin kuin teräs oli aikoinaan uutta ja löi itsensä läpi, voisi nyt käydä puulle.

Vaikka rungosta tulee puinen, talon ei tarvitse näyttää puulta. Julkisivuissa puun järkevä käyttö voi olla vaikeaa, sillä Jätkäsaaressa sataa usein vaakasuunnassa.

Tuulinen tontti

Tontti sijaitsee Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston **Matti Kaijansinkon** mukaan hyvin tuulisella paikalla.

Jätkäsaari on suurimmaksi osin täytemaasta koottu keinosaari. Alueen kärkeä laajennetaan vielä pääkaupunkiseudun metrotunnelityömaan louhintamassoilla. Wood cityn tontti on yksi harvoista kalliopohjaisista.

Vedenpinnan nousuun on varauduttu, ja alin sallittu lattiakorkeus on 3,4 metriä.

Arkkitehtuurikilpailun voittaja ratkeaa syyskuun loppuun mennessä. Rakentaminen alkaisi keväällä 2013.

HENRIK SCHÄFER

OSKAR HÖHER

Stora Enso valmistaa clt-levyjä Bad Sankt Leonhardin tehtaalla Itävallassa.

Metsäteollisuus pysyi kasvussa

Metsäteollisuus pysyi viime vuonna kasvussa. Tuotannon ja viennin kasvua jarrutti heikosti sujunut loppuvuosi.

Metsäteollisuuden tuotannon arvo kohosi 20,8 miljardiin euroon.

Etenkin metsäteollisuuden alkuvuosi oli nousujohteinen. Syksyllä tuotanto taantui.

Etenkin sellutehtaille kevät oli hyvä, joten sellun tuotanto pysyi lähes ennallaan. Sen sijaan paperin ja kartongin tuotanto väheni edellisvuodesta.

Sahatavaran tuotanto nousi 7 prosentilla noin 10 miljoonaan kuutiometriin.

”Vuoden alussa toteutettu energiaveroleikkurin muutos oli oikea ratkaisu metsäteollisuuden kilpailukyvyn ylläpitämiseksi. On tärkeää, että sitä ei mitätöidä uusilla veroilla”, sanoo Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtaja **Timo Jaatinen**.

Kuluneen vuoden aikana on julkistettu useita metsäteollisuuden uusia tuotteita ja innovaatioita. Esimerkiksi mikrofibrillisellun tuotannossa on edetty esikaupalliselle asteelle ja ensimmäiset biojalostamoinvestoinnit ovat käynnistymässä.

MT

Puristaminen parantaa puuta

Pinnan puristaminen parantaa männyn ja kuusen ominaisuuksia ympäristöystävällisesti. Diplomi-insinööri **Lauri Rautkari** väittelee aiheesta viikon kuluttua Aalto-yliopistossa.

Rautkarin mukaan kuusen ja männyn ominaisuuksia voidaan parantaa teollista käyttöä varten. Hän vertaa puun pinnan puristamisen menetelmiä tekstiilien mankeloimiseen tai höyryraudalla silittämiseen.

”Lattialankun, pinnan puristamisella on puuhun samankaltaisia vaikutuksia kuin mankeloinnilla on lakanaan”, kertoo Rautkari.

Puun pinnan puristaminen muuttaa sen pintaa kovemmaksi. Kovuus kasvaa noin sata prosenttia, riippuen puristuksen määrästä.

Silloin massiivipuu vastaa kovuudeltaan ja kestävyydeltään sellaisia puulajeja kuten tammi tai pyökki.

Tiiviimpi, yhtenäinen pinta hylkii kosteutta. Puristaminen tuo lisäksi pihkan puun pinnalle. Syntyy suojaava kalvo, joka vielä osaltaan hylkii likaa ja kosteutta.

Puu ei puristuksen jälkeen välttämättä kaipaa enää jälkikäsittelyä, joten tuotantokustannukset pienenevät. Menetelmä on lisäksi ympäristöystävällinen.

MT

Kantohinnat laskivat viime vuonna

Kantohintojen reaalinen arvo laski viime vuonna viidellä prosentilla. Puukaupan tilastoihin kirjattu puumäärä putosi vastaavasti neljänneksellä.

Metsäntutkimuslaitos luonnehtii viime vuoden puukauppaa verkkaiseksi. Puukaupan vauhdin hiipuminen verohelpotusten päättymisen jälkeen oli tosin odotettua.

Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten ostomäärien perusteella laskettuna yksityismetsistä myytiin viime vuonna 35 miljoonaa kuutiometriä puuta.

Siitä Metsäteollisuus ry:n jäsenet ostivat 23,5 miljoonaa kuutiota.

Pystykauppojen osuus oli 82 prosenttia.

Vaikka puukauppa kävi vaisusti, metsässä riitti vilskettä. Teollisuuden välittömästä puuntarpeesta kertovat yksityismetsien hakkuut nousivat noin 43 miljoonaan kuutiometriin.

Yhtiöt siis kaatoivat pystyvarastojaan vauhdilla.

Vaihtelut voimakkaita

Viime vuosien puukauppaa ovat rytmittäneet puumäärien ja hintojen voimakkaat suhdannevaihtelut. Viime vuonna puun hinnan alamäki käynnistyi kesällä, minkä jälkeen koivutukkia lukuunottamatta kaikkien muiden puutavaralajien hinnat laskivat.

Eniten hinnat putosivat Pohjois-Suomessa. Kainuussa miinusta tuli 8 prosenttia. Keski-Suomessa ja Etelä-Savossa kantohintojen lasku jäi puoleen pohjoisen luvuista.

Puukaupan osapuolet hakivat yhteistä näkemystä puun hinnoista viimeisen kerran vuonna 1998. Sen jälkeen kantohinnat ovat laskeneet 12 prosentilla.

Kuitupuun hinnat ovat pudonneet 26–38 prosenttia. Vain kuusitukin kantohinta on noussut.

Kovinta kantohinnan lasku on ollut Kaakkois-Suomessa. Parhaiten hinnat ovat pitäneet Etelä-Savossa.

JARMO PALOKALLIO

Yksityismetsien reaaliset kantohinnat 1987–2011

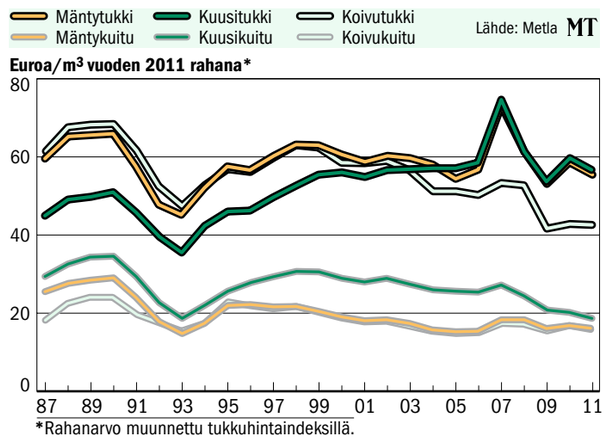

Espoo alkaa rakentaa puusta

Espoossa käynnistyy Suomen suurin puurakentamishanke. Sen takana ovat työ- ja elinkeinoministeriö, Aalto-yliopisto ja Espoon kaupunki.

Hankkeeseen liittyen Aalto-yliopisto tutkii puurakentamista TEM:n rahoituksella.

Rakentamisen pilottiympäristöksi on tarjolla Espoon Otaniemen, Tapiolan ja Keilanimen alue, jonne on suunnitteilla viidellä miljardilla eurolla uudis-, täydennys- ja korjausrakentamista.

”Käynnistymässä on todella laaja ja pitkäkestoinen hanke, jossa Tapiolan seudusta muodostuu puurakentamisen ja puuosaamisen monipuolinen näyteikkuna”, toteaa elinkeinoministeri **Jyri Häkämies**.

Espoon kaupunki haluaa nousta puurakentamisen keskittymäksi. Yksityisten ja julkisten rakennusten lisäksi tarkoitus on toteuttaa kokonaisia asuinalueita, joiden identiteetti nojaa puun käyttämiseen.

MT